

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH	
nazwa zamierzenia budowlanego:	ROBOTY REMONTOWO-KONSERWATORSKIE POMNIKA NA CMENTARZU WOJENNYM z 1914 roku w Łabuńkach Pierwszych
numer wpisu do rejestru zabytków:	wpisany do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków
adres obiektu budowlanego:	Łabuńki Pierwsze, 22-437 Łabunie
numery działek ewidencyjnych:	działka nr geod.: 151/4
nazwa Inwestora: adres Inwestora:	GMINA ŁABUNIE ul. Zamojska 50, 22-437 Łabunie

zakres opracowania	pełniona funkcja projektowa	imię i nazwisko specjalność i numer uprawnień budowlanych	data opracowania	podpis
PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH	rzeczoznawca budowlany	inż. Jan Dworzycki RZECZOZNAWCA BUDOWLANY <i>w specjalności konstrukcyjno-budowlanej obejmującej projektowanie w zakresie budownictwa ogólnego i przemysłowego</i> <i>Decyzja KKK PIIB Nr RZE/X/0033/15</i>	wrzesień 2024	

I. ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA :

Strona tytułowa.

- I. Zawartość opracowania.
- II. Przedmiot i cel opracowania.
- III. Stan istniejący obiektu oraz stan zachowania.
- IV. Program prac konserwatorskich.
- V. Dokumentacja fotograficzna.

II. PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA

Celem zadania jest remont pomnika na cmentarzu wojennym z 1914 roku w Łabuńkach Pierwszych, gmina Łabunie, dz.nr geod. 151/4, wpisanego do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Istniejący pomnik wymaga prac remontowo-konserwatorskich: oczyszczenia i zabezpieczenia.

Realizacja zadania pozwoli na przywrócenie estetyki obiektu i zabezpieczenie go przed dalszą degradacją oraz przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego dla kolejnych pokoleń. Zabezpieczy również obiekt na cmentarzu wojennym.

III. OPIS OGÓLNY OBIEKTU

Cmentarz wojenny w Łabuńkach Pierwszych (gmina Łabunie) powstał w 1914 roku. Cmentarz położony jest przy drodze Zamość – Tomaszów Lubelski, na południowowschodnim skraju wsi.

Cmentarz został otoczony dobrze widocznym jeszcze dzisiaj wałem ziemnym, cały teren jest zadrzewiony, w tym kilka sztuk o dość znacznych, pomnikowych rozmiarach. Cmentarz o kształcie trapezu o bokach 39 (wejście) x 52 x 30 x 27 metra i zajmuje około 12 arów.

Na jego otoczonym wałem ziemnym terenie znajduje się dwadzieścia mogił zbiorowych i siedem indywidualnych. Obecnie ślady po nich są zatarte. Spoczywa tu 209 żołnierzy armii carskiej i 100 armii austro-węgierskiej.

W roku 1939 pochowano tu także żołnierzy polskich poległych w kampanii wrześniowej. Ich ciała po ekshumacji przeniesiono na cmentarz parafialny w Łabuniach.

Na cmentarzu znajduje się również pomnik upamiętniający dwóch ZSM-powców zamordowanych w tym miejscu w 1951 roku, pochowanych na pobliskim cmentarzu parafialnym w Łabuniach.

IV. STAN ISTNIEJĄCY OBIEKTU ORAZ STAN ZACHOWANIA

Przedmiotowy pomnik z formie obelisku z piaskowca ustawionego na postumencie schodkowym, zwieńczony krzyżem granitowym. Na pomniku widnieje tablica granitowa z napisem: *„Wdzięczni Tym, którzy „czynem wojennym budzili Polskę do Zmartwychwstania”. W Roku Jubileuszu 100-lecia Niepodległości Polski 1918-2018 Społeczność Gminy Łabunie”*.

Cokół betonowy, obłożony od góry płytami granitowymi. Dojście do pomnika oraz przy pomniku utwardzenie żwirowe, zabezpieczone obrzeżem betonowym.

Obelisk z piaskowca wymaga remontu i zabezpieczenia przez wpływem czynników zewnętrznych. Piaskowiec należy oczyścić, uzupełnić ubytki oraz zabezpieczyć hydrofobowo przez wnikaniem wilgoci.

V. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

W związku z planowanymi pracami remontowo-konserwatorskimi dokonano oceny stanu ich zachowania. W opracowaniu określono zakres koniecznych prac konserwatorskich.

V.1. Prace wstępne:

- a) wygrodzenie terenu wokół pomnika przed osobami postronnymi na czas remontu.

V.2. Prace konserwatorsko-remontowe:

- a) oczyszczenie piaskowca z mchu i przebarwień (czyszczenie powierzchni strumieniem pary wytwornicą np. DE4002 firmy Kaercher),
- b) doczyszczanie ręczne skalpelami, nożami, kamieniami ściernymi itp. z pozostałości nawarstwień powierzchniowych i zabrudzeń,
- c) dezynfekcja piaskowca preparatem np. Remmers BFA,
- d) wzmocnienie struktury kamienia hydrofilnym preparatem krzemoorganicznym na bazie tetraetoksylanu, np. Remmers KSE 300,
- e) iniekcja spękań w kamieniu środkiem konsolidującym (dyspersją akrylową np. Primal AC-33),
- f) uzupełnienie fug i ubytków, przy użyciu barwionych w masie zapraw restauratorskich do piaskowca (np. Remmers RESTAURIERMORTEL),
- g) oczyszczenie i zmycie tablicy krzyża granitowego,
- h) oczyszczenie i zmycie płyt granitowych na cokole,
- i) oczyszczenie, impregnacja i malowanie cokołu farbą silikatową w kolorze białym,
- j) niewielkie podcięcie gałęzi w sąsiedztwie pomnika.

Opracował:

inż. Jan Dworzycki

RZECZOZNAWCA BUDOWLANY

w specjalności konstrukcyjno-budowlanej obejmującej projektowanie

w zakresie budownictwa ogólnego i przemysłowego

Decyzja KKK PIIB Nr RZE/X/0033/15

VI. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot.1 Wejście główne na cmentarz wojenny z 1914 roku – w oddali przedmiotowy pomnik do renowacji.

Fot.2 Pomnik upamiętniający dwóch ZSM-powców zamordowanych w tym miejscu w 1951r., pochowanych na cmentarzu parafialnym w Łabuniach.

Fot.3 Pomnik upamiętniający dwóch ZSM-powców zamordowanych w tym miejscu w 1951r., pochowanych na cmentarzu parafialnym w Łabuniach.

*Fot.4 Pomnik upamiętniający dwóch ZSM-powców zamordowanych w tym miejscu w 1951r.,
pochowanych na cmentarzu parafialnym w Łabuniach – widok z tyłu.*